

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

**LIETUVOS
AUKŠČIAUSIOJO TEISMO**

PRAKTIKOS APŽVALGA

2024 m. balandis

PARENGTA

**LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO
TEISĖS TYRIMŲ GRUPĖS**

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – ir LAT) procesinių sprendimų santraukos, parengtos informavimo tikslu. Oficialius sprendimų tekstus galite rasti [Teisės aktų registre](#) arba [Lietuvos teismų informacinės sistemos \(LITEKO\) viešoje sprendimų paieškoje](#).

TURINYS

I. ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ BYLOS	4
ANK 73 straipsnio 1 dalies taikymas	4
<i>Dėl necenzūrinių žodžių vartojimo savo vaikų akivaizdoje</i>	4
ANK 573 straipsnio 1 dalies taikymas	5
<i>Dėl tinkamo procesinių dokumentų įteikimo</i>	5
II. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS	6
1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo įstatymo taikymas	6
BK 191 straipsnio 1 dalies taikymas	6
<i>Dėl dalyko ir ultima ratio principo</i>	6
BK 211 straipsnio taikymas	7
<i>Dėl komercinės paslapties atskleidimo ir panaudojimo neteisėtumo bei padarytos turtinės žalos dydžio</i>	7
2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso įstatymo laikymasis	8
BPK 58, 59 straipsnių nuostatų laikymasis	8
<i>Dėl teisėjų nešališkumo</i>	8
BPK 2 straipsnio, 44 straipsnio 5 dalies nuostatų laikymasis	9
<i>Dėl teisės į bylos nagrinėjimą per įmanomai trumpiausią laiką pažeidimo</i>	9
III. CIVILINĖS BYLOS	10
Darbo teisė	10
<i>Dėl darbo apmokėjimo sąlygų keitimo darbdavio iniciatyva</i>	10
Ieškinio senatis	11
<i>Dėl ieškinio senaties termino taikymo pirkėjui pareiškus reikalavimą dėl daikto trūkumų tikrojo pardavėjo statytiniui</i>	11
Sutarčių teisė	12
<i>Dėl pareigos išpirkti nuomotą daiktą</i>	12
<i>Dėl pirkėjo teisių ir pareigų perkėlimo</i>	12
Civilinio proceso teisė	13
<i>Dėl atstovavimo išlaidų atlyginimo priteisimo</i>	13
<i>Dėl įsiteisėjusio teismo nuosprendžio, kuriuo patenkintas civilinis ieškinys, res judicata galios</i>	14
<i>Dėl teismo sprendimo motyvavimo, teismo pareigos kvalifikuoti ginčo santykius</i>	14
Nemokumo teisė	16
<i>Dėl finansinio reikalavimo, kilusio iš visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu paskirtų dividendų, tvirtinimo</i>	16
Vykdomo procesas	17
<i>Dėl varžytynės laimėjusio dalyvio prievolės sumokėti už varžytynėse nupirktą turtą įvykdymo termino</i>	17

I. ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ BYLOS

ANK 73 straipsnio 1 dalies taikymas

Dėl necenzūrinių žodžių vartojimo savo vaikų akivaizdoje

Apžvelgiamoje byloje asmuo pagal ANK 73 straipsnio 1 dalį buvo nubaustas už tai, kad dviejų savo nepilnamečių vaikų akivaizdoje, t. y. vaikams girdint, ir bendraudamas su jais vartojo necenzūrinius žodžius, tokiu savo elgesiu rodė netinkamą pavyzdį vaikams, darė žalingą įtaką jų pasaulėžiūrai, sutrukdė pasinaudoti teise sveikai vystytis, neužtikrino vaikams teisės į saugią bei sveiką aplinką ir taip pažeidė Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 6 straipsnio 1 dalį.

Prašymu atnaujinti administracinio nusižengimo bylą administracinėn atsakomybėn patrauktas asmuo nesutiko, kad pirmiau nurodytais veiksmais jis pažeidė vaikų teises ir interesus. Pareiškėjas teigė, kad jo žodžiai buvo pavartoti namuose, vaikams jie nebuvo nauji, buvo girdėti viešojoje erdvėje, be to, buvo nukreipti ne į vaikus, o į sutuoktinę, tačiau nei institucija, nei teismai jo kaltės formos neanalizavo ir nepasisakė, ar taip elgdamasis jis suprato priešingą teisei savo veikos pobūdį ir siekė pažeisti vaikų interesus.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad tėvų valdžia apima ne tik su savo vaikais susijusias tėvų teises, bet ir pareigas, todėl yra privaloma ir nė vienas iš tėvų neturi teisės atsisakyti pareigos įgyvendinti tėvų valdžią. Tiek nacionaliniuose, tiek tarptautiniuose teisės aktuose įtvirtintas ypatingos vaiko apsaugos principas – visur ir visada pirmiausia turi būti atsižvelgiama į teisėtus vaiko interesus. Tinkamas tėvų valdžios panaudojimas vaiko atžvilgiu siejamas su tuo, kad vaikui būtų užtikrinta teisė į visapusišką ir harmoningą vystymąsi fiziškai ir protiška, siekiama vaiką apsaugoti nuo jo vystymuisi žalingo socialinės aplinkos poveikio. Draudžiamas bet koks tėvų valdžios panaudojimas priešingai vaiko interesams, tarp jų ir fizinio ar psichologinio smurto demonstravimas vaiko akivaizdoje. Tokie veiksmai, kurie gali pasireikšti ir tėvų piktnaudžiavimu savo valdžia, jų amoraliau elgesiu (muštynės, necenzūriniai žodžiai, keliantys vaikui baimę), taip pat laikytini priešingais vaiko interesams. Kartu teisėjų kolegija nurodė, kad negalima bet kokius konfliktus ir neigiamų emocijų reiškimą vaiko akivaizdoje vertinti kaip administracinį nusižengimą. Nusižengimas turi pasižymėti tam tikro pavojingumo lygiu, be to, turi būti aiškiai nustatytas subjektyvusis kaltės požymis asmens veiksmuose.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas konstatavo, kad tiek vaiko interesų pažeidimas, tiek pareiškėjo kaltės turinys šioje byloje buvo nustatyti, atskleisti ir teismų sprendimuose tinkamai motyvuoti. Byloje buvo nustatyta, kad pareiškėjo intensyviai, ne vieną kartą išsakomus necenzūrinius, vaikų motiną niekinančius žodžius nepilnamečiai vaikai ne tik girdėjo, bet ir į juos atitinkamai reagojo, prašė pareiškėjo taip nebekalbėti. Teismai, įvertinę pareiškėjo veiksmų pobūdį, intensyvumą, vaikų reakciją į tokius tėvo veiksmus, padarė motyvuotą ir byloje surinktais įrodymais pagrįstą išvadą, kad pareiškėjas aptariamam savo elgesiu rodė netinkamą pavyzdį vaikams, darė žalingą įtaką jų pasaulėžiūrai, sutrukdė vaikams pasinaudoti jų teise sveikai vystytis, neužtikrino vaikams teisės į saugią bei sveiką aplinką, taip sąmoningai tyčia savo kaip tėvo valdžią panaudojo priešingai vaikų interesams ir pažeidė vaikų teises. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad ANK 73 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu teisės pažeidimu siekiama užtikrinti itin pažeidžiamų visuomenės narių, t. y. vaikų, teises. Dėl to byloje nustatyti pareiškėjo veiksmai, t. y. intensyvus, pasikartojantis necenzūrinių žodžių, keiksmažodžių vartojimas girdint jo nepilnamečiams vaikams ir bendraujant su jais, yra pavojingi ir negali nesulaukti jokios valstybės, veikiančios per savo institucijas, reakcijos.

Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pareiškėjo prašymą atmetė ir apygardos teismo nutartį paliko galioti be pakeitimų.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 2 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-17-594/2024

ANK 573 straipsnio 1 dalies taikymas

Dėl tinkamo procesinių dokumentų įteikimo

Šioje byloje institucijos nutarimu asmuo buvo nubaustas pagal ANK 424 straipsnio 3 dalį bauda ir teisės vairuoti transporto priemonės atėmimu šešioms mėnesiams už tai, kad jis vairavo automobilį neturėdamas teisės vairuoti transporto priemonės, kai ši teisė jam buvo atimta, ir jis neįvykdė visų būtinų sąlygų teisei vairuoti transporto priemonės susigrąžinti. Apylinkės teismas institucijos nutarimą panaikino ir administracinio nusižengimo teiseną nutraukė, nes nustatė, kad byloje nėra įrodymų, jog asmeniui buvo tinkamai pranešta apie teisės vairuoti transporto priemonės atėmimą dviem mėnesiams už ankstesnį nusižengimą. Apygardos teismo nuomonė buvo priešinga, dėl to jis apylinkės teismo nutarimą panaikino ir institucijos nutarimą paliko galioti be pakeitimų.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad, įgyvendinant administracinio nusižengimo teisenos tikslus (ANK 563 straipsnis), proceso operatyvumo principas negali paneigti kitų proceso principų, tokių kaip nekaltumo prezumpcijos, lygybės prieš įstatymą, proporcingumo, teisingo proceso (ANK 566 straipsnio 1 dalis), taip pat objektyvumo, išsamumo ir visapusiškumo principų. Tinkamas procesinių dokumentų įteikimas administracinių nusižengimų bylose neatsiejamai susijęs su tinkamu paminėtų principų ir administracinių nusižengimų teisenoje dalyvaujančių asmenų teisių užtikrinimu ir įgyvendinimu. Teisėjų kolegija nurodė, kad procesinių dokumentų įteikimo reglamentavimas skirtas užtikrinti, jog administracinio nusižengimo byloje dalyvaujantiems asmenims tie dokumentai būtų tinkamai įteikti. Valstybės institucijos ir pareigūnai turi imtis priemonių, kad ši norma nebūtų taikoma formaliai, o užtikrintų realias ir efektyvias administracinio nusižengimo byloje dalyvaujančių asmenų, ypač – administracinę atsakomybę patraukto asmens teises, kadangi tokiam asmeniui turi būti garantuojamos iš esmės tos pačios teisės, kuriomis baudžiamajame procese gali naudotis įtariamasis ir kaltinamasis.

Kartu Lietuvos Aukščiausiasis Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad asmeniui nėra nustatyta pareiga domėtis, ar jis nepadarė kokių nors teisės pažeidimų ir ar jam neskirtos kokios nors nuobaudos ar prievartos priemonės. Pareigą apie tai tinkamai pranešti turi įgaliotos institucijos ir pareigūnai. Reikalavimas siųsti dokumentus registruotu laišku (registruotąja pašto siunta) kyla iš to, kad būtų įsitikinta, jog dokumentai tinkamai įteikti. Aptariamoje byloje administracinę atsakomybę patrauktas asmuo viso proceso metu nuosekliai tvirtino, kad gavo pranešimą iš Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos apie paskirtą baudą už ankstesnį administracinį nusižengimą ir ją sumokėjo, tačiau apie tai, kad jam atimta ir teisė vairuoti transporto priemonės dviem mėnesiams, jis nežinojo, nutarimo, kuriuo jis buvo nubaustas, iš policijos negavo nei elektroniniu, nei paprastu paštu. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad vien ta aplinkybė, kad administracinę atsakomybę patrauktas asmuo sumokėjo jam administraciniu nurodymu skirtą baudą, nepatvirtina, kad jam taip pat buvo žinoma ir apie teisės vairuoti transporto priemonės atėmimą dviem mėnesiams. Institucija pateikė kopiją (nuotrauką) iš Administracinių nusižengimų registro apie administracinio nusižengimo protokolo su administraciniu nurodymu surašymo duomenis, joje nurodyta, kada šis dokumentas buvo sugeneruotas ir kada buvo išsiųstas elektroniniu paštu. Tačiau byloje nebuvo jokių duomenų, patvirtinančių, kad administracinę atsakomybę patrauktas asmuo administracinio nusižengimo protokolą su administraciniu nurodymu gavo. Vien žyma apie dokumento išsiuntimą dar nepatvirtina paties išsiuntimo, o tuo labiau jo gavimo fakto. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nurodė, kad siųsdama dokumentus elektroniniu paštu institucija turėjo įsitikinti, ar tie dokumentai pasiekė adresatą. Be to, byloje ne tik nebuvo nustatyta, kad administracinę atsakomybę patrauktas asmuo gavo administracinio nusižengimo protokolą su administraciniu nurodymu, bet ir nenustatyta ta aplinkybė, kad šis dokumentas buvo išsiųstas tinkamu, aktyviu ir administracinę atsakomybę patraukto asmens naudojamu elektroniniu pašto adresu. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad vien tai, jog asmens elektroninių ryšių rekvizitai yra tam tikruose registruose, savaime nereiškia, kad procesinių dokumentų išsiuntimo faktas gali būti laikomas tinkamu ANK 573 straipsnio 1 dalies reikalavimų įvykdymu.

Kadangi šioje byloje nebuvo nustatyta, kad administracinę atsakomybę patrauktam asmeniui buvo tinkamai pranešta apie paskirtą administracinio poveikio priemonę – teisės vairuoti

transporto priemonės atėmimą dviem mėnesiams – ir jis apie tai žinojo, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas konstatavo, kad šio asmens veikoje nebuvo subjektyviosios pusės požymio ir administracinio nusižengimo sudėties kaip visumos, o tai daro administracinio nusižengimo teiseną negalimą (ANK 565¹ straipsnio 1 punktas).

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija apygardos teismo nutartį panaikino ir apylinkės teismo nutartį paliko galioti be pakeitimų.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 9 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-20-719/2024

II. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo įstatymo taikymas

BK 191 straipsnio 1 dalies taikymas

Dėl dalyko ir ultima ratio principo

Kasaciniu skundu nuteistojo gynėjas ginčijo savo ginamojo nuteisimą pagal BK 191 straipsnio 1 dalį už tai, kad jis kartu su bendraautore viešai išleido mokslo kūrinį, kuriame panaudojo kito autoriaus kūrinio dalis, taip pasisavindamas autorystę. Kasatorius, be kita ko, teigė, kad nukentėjusiojo pateiktas nuteistajam tekstas yra neautorinė bendro pobūdžio medžiaga, kuri negali būti laikoma savarankiška kūrybine veikla, be to, nepabaigtas, tarpinis teksto variantas (juodraštis) negali būti laikomas autorių teisių saugomu objektu.

Teisėjų kolegija nurodė, kad klausimas, ar nukentėjusiojo parengtas tekstas laikytinas autorių teisės objektu ir ar jis buvo panaudotas rengiant nuteistojo ir jo bendraautorės straipsnį (knygos dalį), buvo spęstas dviejuose teisminiuose procesuose – administraciniame ir baudžiamajame, abiejuose vienareikšmiškai buvo konstatuota, kad nukentėjusiojo parengtas tekstas yra autorių teisės objektas. Kasacinio teismo nuomone, žemesnės instancijos teismai šioje byloje atliko išsamią autorių teisės objekto ir kartu nusikalstamos veikos, nustatytos BK 191 straipsnio 1 dalyje, dalyko teisinio reguliavimo analizę, kuria rėmėsi darydami išvadą dėl nukentėjusiojo parengto teksto pripažinimo originaliu kūrybinės (aptariamam atveju – mokslinės) kūrybos rezultatu, saugotinu autorių teisės. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad tai, jog tekstas (šios bylos ginčo objektas) buvo nepublikuotas, aptariamam atveju nebuvo teisiškai reikšminga aplinkybė vertinant, ar jis yra autorių teisės objektas ir BK 191 straipsnio 1 dalyje nustatytos nusikalstamos veikos dalykas. Bendra autoriai, siekdami viešai publikuoti bendrą kūrinį, dirba kartu, dėl to pasikeitimas tam tikrais tarpiniais, taigi, nepublikuotais, nevisiškai sutvarkytais pagal mokslo publikacijai keliamus formaliuosius reikalavimus kūrinio variantais, kurie gali būti vadinami „žaliava“ ar kitais bendra autorių pasirinktais pavadinimais, yra būtina šio proceso dalis.

Dėl nuteistojo panaudoto svetimo teksto, kaip mokslo kūrinio, vertinimo, t. y. jo, kaip originalaus kūrybinės veiklos rezultato, pripažinimo nusikalstamos veikos dalyku, kasacinis teismas išaiškino, kad teisės aktuose nėra pateikta kūrinio originalumo samprata: tai yra teismų praktikos aiškinimo ir doktrinos dalykas. Sprendžiant dėl bendraautorystės, bendraautoriu nelaikomas asmuo, suteikęs materialinę, techninę ar organizacinę pagalbą kuriant kūrinį. Šioje byloje nebuvo ginčo, kad nukentėjusiojo tekstas buvo panaudotas rengiant publikaciją. Publikacijos bendraautorė pripažino, kad, ruošdama straipsnio tiriamąją dalį, panaudojo nuteistojo jai pateiktą medžiagą, tarp kurios buvo ir nukentėjusiojo parengtas tekstas. Tai pripažino ir nuteistasis, nurodydamas, kad, rengiant straipsnį anglų kalba, jis pateikė bendraautorei nukentėjusiojo lietuvių kalba parengtą tekstą. Trys politikos krypties mokslininkai, kiekvienas atskirai, nežinodami kilusio ginčo šalių bei teksto autoriaus, konstatavo, kad nukentėjusiojo rankraščio tekstas buvo naudojamas rašant publikuotą knygos dalį, didelė dalis pateiktų vertinti angliško teksto ištraukų buvo tiesioginis lietuviško teksto vertimas. Taigi teisėjų kolegija pritarė teismų pozicijai, kad originalaus teksto rengėjas negali būti laikomas asmeniu, suteikusių materialinę, techninę ar organizacinę pagalbą kuriant kūrinį, o yra autorius (bendraautoris).

Nukentėjusiojo tekste buvo pateikiama ne tik bendro pobūdžio informacija iš teisės aktų, politinių partijų statutų, tačiau jame, remiantis politinių partijų veiklos teisiniu reguliavimu, moksliniais šaltiniais, buvo analizuojamas ir vertinamas mokslinio tyrimo objektas, daromi tyrimo apibendrinimai ir išvados, dėl to nukentėjusiojo parengtas tekstas, kasacinio teismo nuomone, laikytinas originaliu jo atliktos intelektualinės veiklos rezultatu, o šis rezultatas – autoriaus teisių apsaugos objektu ir BK 191 straipsnio 1 dalyje nustatytos nusikalstamos veikos dalyku.

Kartu teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad siekiant užkirsti kelią neteisėtoms veikoms ne visuomet yra tikslinga tokią veiką pripažinti nusikaltimu ir taikyti pačią griežčiausią priemonę – kriminalinę bausmę. Autorių teisės ir jų teisiniai gynybos mechanizmai visų pirma yra civilinės teisės reguliavimo dalykas. Autorystės pasisavinimas, nurodytas BK 191 straipsnio 1 dalyje, už kurį nustatyta baudžiamoji atsakomybė, nenustačius jokių papildomų tokio civilinio delikto pavojingumo požymių, lemia tai, kad teismai, sprenddami dėl veikos baudžiamumo, turi vertinti ne tik formalią veikos atitiktį BK 191 straipsnio 1 dalyje nustatytos nusikalstamos veikos požymiams, bet ir veikos pavojingumą. Teisėjų kolegijos vertinimu, šioje byloje, net ir nesant gynybos prašymo, teismai nepagrįstai nevertino, ar nuteistojo neteisėtas elgesys užtraukia baudžiamąją atsakomybę, kaip griežčiausią teisinę atsakomybę. Įvertinęs faktines šios bylos aplinkybes (autorystės pasisavinimas konstatuotas teismo sprendimais, pasisavinta bendraautorio mokslinio straipsnio dalis, t. y. nukentėjusiojo parengtas tekstas (kūrinys) buvo panaudotas viešai publikuotos knygos skyriuje, byloje nebuvo reikalaujama atlyginti turtinės žalos, nenustatyta, kad akademinis nesąžiningumas būtų susijęs su nepagrįstu praturtėjimu kito asmens teisėtų interesų sąskaita ar kitais savanaudiškais tikslais), kasacinis teismas nutarė, kad aptariamam atveju nuteistajam taikant baudžiamąją atsakomybę už autorystės pasisavinimą būtų pažeistas baudžiamosios teisės, kaip *ultima ratio* (paskutinė priemonė), principas.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija žemesnės instancijos teismų nuosprendžius panaikino ir baudžiamąją bylą nuteistajam nutraukė, o byloje pareikštą civilinį ieškinį paliko nenagrinėtą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-79-976/2024

BK 211 straipsnio taikymas

Dėl komercinės paslapties atskleidimo ir panaudojimo neteisėtumo bei padarytos turtinės žalos dydžio

Aptariamoje baudžiamojoje byloje asmenys pagal BK 211 straipsnį buvo nuteisti už tai, kad veikdami bendrininkų grupe atskleidė bendrovės komercinę paslaptimi laikomą informaciją, kuri jiems buvo patikėta dėl jų darbo bendrovėje, ir šia veika padarė bendrovei didelę turtinę žalą. Nuteistųjų gynėjas kasaciniame skunde teigė, kad žemesnės instancijos teismai netinkamai taikė BK 211 straipsnį, nes netinkamai nustatė nusikaltimo sudėties požymius.

Kasacinis teismas nurodė, kad baudžiamoji atsakomybė asmeniui pagal BK 211 straipsnį gali kilti tik tuo atveju, kai, neteisėtai atskleidus komercinę paslaptį, padaroma didelė turtinė žala komercinės paslapties savininkui. Teisėjų kolegija sutiko su nuteistųjų gynėjo kasacinio skundo argumentu, kad žemesnės instancijos teismai netinkamai nustatė nusikalstamos veikos padarymo laiką, t. y. ilgesnį nei vienerių metų terminą, dėl to klaidingai apskaičiavo šia veika padarytą turtinę žalą. Byloje nustatyta, kad bendrovės vidaus dokumentai ar šalių susitarimai neapibrėžė konkretaus termino, kuriam pasibaigus bendrovės komercinę paslaptį žinantys asmenys galėjo ją atskleisti ir (ar) naudoti. Apeliacinės instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad tokiu atveju, sprendžiant dėl komercinės paslapties atskleidimo ir panaudojimo neteisėtumo, aktuali Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 4 dalis, pagal kurią asmenys, kuriems komercinė paslaptis tapo žinoma dėl jų darbo ar kitokių sutartinių santykių su ūkio subjektu, gali naudoti šią informaciją praėjus ne mažiau kaip vieneriems metams nuo darbo ar kitokių sutartinių santykių pasibaigimo, jeigu įstatymuose ar sutartyje nenustatyta kitaip. Vis dėlto, prieštaraudamas savo pateiktiems argumentams, apeliacinės instancijos teismas nusprendė nesivadovauti byloje taikytinu teisės aktu (minėta

Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 4 dalimi) ir tinkamai nepakoregavo (nesutrumpino iki vienerių metų) pirmosios instancijos teismo nustatyto nusikalstamos veikos padarymo laiko bei neperskaičiavo nuteistųjų veiksmais padarytos turtinės žalos dydžio.

Kartu kasacinis teismas sutiko su bendrovės atstovo kasacinio skundo argumentu dėl netinkamo didelės turtinės žalos dydžio nustatymo skaičiuojant grynojo pelno rodiklį. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad žala nustatoma apskaičiuojant dėl komercinės paslapties atskleidimo patirtus nuostolius, šių nuostolių dydis nustatomas vadovaujantis grynojo pelno kriterijumi, pagal kurį grynasis pelnas yra gautų bendrųjų pajamų dalis, liekanti atėmus finansines veiklos sąnaudas, ypatinguosius praradimus bei sumokėtus mokesčius. Taikant šį nuostolių apskaičiavimo algoritmą, pirmiausia yra nustatomos visos atitinkamu laikotarpiu kaltininko gautos pajamos (įplaukos), iš kurių turi būti atskaitomos būtinosios finansinės veiklos sąnaudos, ir nuo jų atskaičius pelno mokestį pagal Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymą asmeniui liktų grynasis pelnas, t. y. tai, kuo būtų pagerėjusi nukentėjusio asmens turtinė padėtis. Taigi šie skaičiavimai turi būti grįsti pelno ir objektyviųjų sąnaudų skirtumu. Šiuo aspektu parama nors ir formaliai įtraukiama į įmonės sąnaudų eilutę, tačiau nėra priskirtina prie objektyviųjų įmonės sąnaudų, kurios turėtų būti reikšmingos nuostoliams apskaičiuoti. Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad šiuo aspektu parama nors ir formaliai įtraukiama į įmonės sąnaudų eilutę, tačiau nėra priskirtina prie objektyviųjų įmonės sąnaudų, kurios turėtų būti reikšmingos nuostoliams apskaičiuoti, ir sutiko su kasatoriaus argumentu, kad parama yra ne privalomas, o pasirinktinis įmonės sprendinys, kuris tiek savo pasirinkimu, tiek dydžiu yra individualus ir variantiškas, todėl skaičiuojant grynojo pelno rodiklį paramos sumos neturėtų būti traukiamos į skaičiavimus.

Taigi kasacinis teismas, nustatęs dvi teisės taikymo klaidas – netinkamo laikotarpio pasirinkimą ir grynojo pelno dydžio nustatymo apsirikimą, apygardos teismo nutartį panaikino ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-34-1073/2024

2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso įstatymo laikymasis

BPK 58, 59 straipsnių nuostatų laikymasis

Dėl teisėjų nešališkumo

Kasaciniame skunde nuteistojo gynėjas, be kita ko, teigė, kad apeliacinės instancijos teismas galimai buvo šališkas, nes šią bylą apeliacine tvarka nagrinėjusios teisėjų kolegijos du nariai taip pat nagrinėjo iš esmės analogišką situaciją kitoje baudžiamojoje byloje, kuri buvo atskirta iš pagrindinio ikiteisminio tyrimo, tačiau, vertindami prekybos poveikiu veikos realumą, jie vadovavosi visiškai kitais kriterijais nei apžvelgiamoje byloje.

Kasacinis teismas nurodė, kad nešališkumo principas negali būti suprantamas pernelyg plačiai, – teismo padarytos teisės aiškinimo ir taikymo klaidos, baudžiamojo proceso įstatymo pažeidimai, net jei jie ir esminiai, nėra pakankamas pagrindas konstatuoti, jog teismas nagrinėjo bylą šališkai. Nesant konkrečių bylą nagrinėjančio teismo šališkumo požymių, jo konstatavimas neturėtų būti siejamas su priimto nuosprendžio motyvacijos stoka, įrodymų tyrimo rezultatų įvertinimu, kitokiais teismo sprendimo surašymo trūkumais. Sprendžiant, ar konkrečioje byloje yra pateisinamas pagrindas baimintis, kad konkretus teisėjas stokoja nešališkumo, suinteresuoto asmens požiūris, nors ir yra svarbus, nėra lemiamas. Svarbiausią reikšmę turi tai, ar tokia abejonė gali būti laikoma pagrįsta. Taigi nešališkumo principo pažeidimui konstatuoti nepakanka tik vienos iš bylos šalių nuomonės. Svarbiausią reikšmę turi tai, ar tokia nuomonė gali būti laikoma objektyviai pagrįsta, turi būti nustatyti realūs faktai, keliantys abejonę dėl teismo nešališkumo.

Apžvelgiamos bylos kontekste kasacinis teismas pažymėjo, kad, apeliacine žodinio proceso tvarka pradėjus nagrinėti šią baudžiamąją bylą, teismo posėdyje apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijos pirmininkė, vadovaudamasi nešališkumo principo reikalavimais, informavo proceso dalyvius, kad šios teisėjų kolegijos du nariai yra nagrinėję kitą baudžiamąją bylą, kuri taip pat buvo

atskirta iš pagrindinio ikiteisminio tyrimo, kad šie galėtų pareikšti nuomones dėl to, ar jiems nekyla abejonių dėl teismo nešališkumo. Bylos medžiaga patvirtina, kad niekam iš proceso dalyvių nekilo pagrįstų abejonių dėl teismo nešališkumo ir niekas nušalinimų nepareiškė, o ir patys teisėjai nemanė, kad yra pagrindas nusišalinti.

Teisėjų kolegijos vertinimu, tokiais apeliacinės instancijos teismo veiksmais buvo tinkamai įgyvendinta teisėjų pareiga pranešti apie aplinkybes, kurios gali būti svarbios proceso dalyvių apsisprendimui dėl nušalinimo. Apeliacinės instancijos teismas ėmėsi priemonių procesui apžvelgiamoje byloje organizuoti taip, kad proceso dalyviams negalėtų susidaryti išpūdis, jog teismas galėtų būti tendencingas, vienaip ar kitaip suinteresuotas tam tikra bylos baigtimi ir pan. Ši situacija atitiko ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, pagal kurią objektyviojo nešališkumo reikalavimas reiškia, kad teisingumas ne tik buvo vykdomas, bet ir buvo matoma, kad jis vykdomas.

Kartu kasacinis teismas pažymėjo ir tai, kad kasaciniame skunde nurodoma baudžiamoji byla ir ši apžvelgiama byla skiriasi savo faktinėmis aplinkybėmis. Todėl vien tai, kad apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijos nariai, nagrinėję baudžiamąsias bylas, atskirtas iš bendro ikiteisminio tyrimo ir priėmę sprendimus jose, skirtingai sprendė dėl asmenų baudžiamosios atsakomybės už prekybą poveikiu, savaime nesuteikia pagrindo konstatuoti, kad šią bylą išnagrinėjo šališkas apeliacinės instancijos teismas.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatavo, kad byloje nenustatyta aplinkybių, dėl kurių teisėjai nebūtų galėję nagrinėti šios bylos ar kurios leistų pagrįstai abejoti apeliacinės instancijos teismo nešališkumu.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-83-719/2024

BPK 2 straipsnio, 44 straipsnio 5 dalies nuostatų laikymasis

Dėl teisės į bylos nagrinėjimą per įmanomai trumpiausią laiką pažeidimo

Apžvelgiamoje byloje baudžiamasis procesas iki apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo truko gana ilgą laiką – beveik aštuonerius metus. Kasaciniuose skunduose argumentai dėl proceso trukmės nebuvo nepateikti, tačiau, kasacinio teismo vertinimu, apžvelgiamoje byloje, kuri nėra ypač sudėtinga, galimai buvo pažeista Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje, BPK 2 straipsnyje, 44 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta kaltinamojo teisė į įmanomai trumpiausią bylos procesą.

Kasacinis teismas nurodė, kad pagal teismų praktiką, suformuotą Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos pagrindu, baudžiamojo proceso trukmės pagrįstumas vertinamas atsižvelgiant į bylos sudėtingumą, įtariamojo (kaltinamojo) elgesį, proceso poveikį jam ir institucijų veiksmus organizuojant baudžiamąjį procesą. Nustačius šios teisės pažeidimą, kaip kompensacija gali būti taikomas bausmės švelninimas.

Šiame kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad ilgą apžvelgiamos bylos nagrinėjimą iš dalies lėmė objektyvios priežastys, kaip antai dalis numatytų posėdžių neįvyko dėl valstybėje nustatyto karantino režimo dėl COVID-19 ligos, kaltinamųjų negalėjimo dalyvauti teismo posėdžiuose dėl sveikatos būklės. Dalis posėdžių neįvyko dėl bylą nagrinėjančio teisėjo pakeitimo, teisėjo teisėto nebuvimo darbe, liudytojų neatvykimo į teismo posėdžius. Prie ilgo bylos nagrinėjimo prisidėjo ir pačių kaltinamųjų elgesys – neatvykimas į teismo posėdžius be pateisinamos priežasties, vykdyta kaltinamojo paieška. Kita vertus, teisėjų kolegija, atsižvelgdama į tai, kad byla nėra ypač sudėtinga, taip pat į jos apimtį, konstatavo, kad valstybės institucijos nebuvo pakankamai aktyvios ir stropios organizuodamos bylos procesą ir šis užsitęsė neproporcingai ilgai, dėl to buvo pažeista kaltinamųjų teisė į įmanomai trumpiausią bylos procesą ir yra pagrindas švelninti jiems paskirtas bausmes. Kartu teisėjų kolegija pažymėjo, kad dėl teisės į bylos nagrinėjimą per įmanomai trumpiausią laiką pažeidimo patirtai žalai kompensuoti gali būti švelninama ir nuteistajam paskirta galutinė subendrinta bausmė. Dėl to teisėjų kolegija, atsižvelgdama į pirmiau išdėstytus teismų praktikoje suformuluotus principus ir įvertinusi skiriant bausmę reikšmingas teismų nustatytas aplinkybes, apibūdinančias nuteistųjų padarytas nusikalstamas veikas, jų asmenybes, taip pat į tai, kad už šiuos nusikaltimus

jiems paskirtos švelnesnės už sankcijos vidurkius bausmės, nusprendė, kad turi būti švelnintinos nuteistiesiems paskirtos galutinės subendrintos bausmės.

Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, kasacinis teismas atitinkamai pakeitė pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų šioje byloje priimtus procesinius sprendimus sušvelnindamas nuteistiesiems paskirtas galutines subendrintas bausmes.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-91-511/2024

III. CIVILINĖS BYLOS

Darbo teisė

Dėl darbo apmokėjimo sąlygų keitimo darbdavio iniciatyva

Ieškovas (buvęs atsakovės bendrovės darbuotojas) prašė teismo priteisti iš atsakovės neišmokėtą darbo užmokestį, netesybas už uždelstą atsiskaityti laiką ir bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

Ieškovas, atsakovės bendrovėje dirbęs rekonstrukcinės ir plastinės chirurgijos gydytoju, byloje įrodinėjo, kad, darbdavei priėmus įsakymus dėl klientams teikiamų jo paslaugų normos nustatymo, buvo sumažintas ir jo darbo užmokestis, taip nepagrįstai be darbuotojo sutikimo pakeičiant vieną iš būtinųjų darbo sutarties sąlygų.

Byloje teismų nustatyta, kad šalys darbo sutartyje susitarė, jog ieškovo darbo užmokestį, be kita ko, sudaro 30 procentų nuo uždirbamos sumos už paslaugas, teikiamas ir apmokamas iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) lėšų. Darbdavė, reaguodama į gautas Teritorinės ligonių kasos ataskaitas apie tai, jog sveikatos priežiūros paslaugų atsakovės bendrovėje buvo suteikta kelis kartus daugiau, nei skiriama iš PSDF lėšų paslaugų išlaidoms apmokėti, priėmė įsakymus, kuriais buvo nustatyta dienos chirurgijos paslaugų skaičiaus norma. Ieškovas iki atleidimo iš darbo dienos neginčijo jam mokamo darbo užmokesčio dydžio, jo apskaičiavimo metodikos, atsakovės direktoriaus įsakymų, apie kuriuos jam buvo žinoma.

Kasacinis teismas konstatavo, kad DK 45 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtinta bendroji taisyklė, pagal kurią darbo apmokėjimo sąlygas, kaip vieną iš būtinųjų darbo sutarties sąlygų, darbdavio iniciatyva galima pakeisti tik su darbuotojo rašytiniu sutikimu, o šio straipsnio 3 dalyje reglamentuojami teisiniai padariniai, kylantys darbo apmokėjimo sąlygas darbdaviui pakeitus neteisėtai, vienašališkai, nesilaikant nurodytos bendrosios taisyklės, – tokiu atveju darbuotojas, nesutikdamas su neteisėtu darbo apmokėjimo sąlygų pakeitimu, turi teisę kreiptis į darbo ginčus dėl teisės nagrinėjantį organą, prašydamas įpareigoti darbdavį vykdyti darbo sutartį ir atlyginti atsiradusią žalą, o jei to nepadaroma per tris mėnesius nuo to momento, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie savo teisių pažeidimą, laikoma, kad darbuotojas sutiko dirbti pakeistomis darbo apmokėjimo sąlygomis. Taigi, jeigu darbuotojas nėra aktyvus, be pateisinamos priežasties įstatyme nustatyta tvarka ir terminu negina savo galbūt pažeistų teisių dėl darbo apmokėjimo sąlygų pakeitimo, pagal DK 45 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą teisinį reglamentavimą yra laikoma, kad darbuotojas sutiko dirbti pakeistomis darbo apmokėjimo sąlygomis. Tokiu atveju nėra teisinio pagrindo darbo apmokėjimo sąlygų pakeitimą pripažinti neteisėtu.

Kasacinis teismas taip pat nusprendė, kad atsakovės direktoriaus įsakymais nebuvo pakeistos šalių darbo sutartyje sulygtos darbo apmokėjimo sąlygos, kadangi konkretus darbo užmokestis, darbo norma darbo sutartyje nebuvo nurodyti ir detalizuoti, o darbo apmokėjimo sąlyga šalių valia buvo susieta su iš PSDF lėšų teikiamomis ir apmokamomis paslaugomis, PSDF lėšų, apmokamų (apmokėtų) už tokias paslaugas, mastu. Įsakymai dėl paslaugų normos ribojimo priimti reaguojant į Teritorinės ligonių kasos ataskaitas, jie buvo taikomi visiems atsakovės bendrovėje dirbantiems gydytojams. Priėmus įsakymus šalių darbo sutartyje sulygtos darbo apmokėjimo sąlygos nepakito.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas paliko iš esmės nepakeistus teismų procesinius sprendimus, kuriais ieškovo ieškinys buvo patenkintas iš dalies dėl kitų pagrįstais pripažintų reikalavimų.

Ieškinio senatis

Dėl ieškinio senaties termino taikymo pirkėjui pareiškus reikalavimą dėl daikto trūkumų tikrojo pardavėjo statytiniui

Ieškovai, įsigiję gyvenamąjį namą su paslėptais trūkumais, kreipėsi į teismą ir ieškinyje reikė reikalavimus atsakovui, asmeniui, kuris pirkimo–pardavimo sutartyje buvo nurodytas kaip pardavėjas. Bylos nagrinėjimo metu paaiškėjus aplinkybėms, kad pirkimo–pardavimo sutartis yra apsimestinė, o tikrieji pardavėjai yra kiti asmenys, ieškovai patikslino ieškinį ir reikalavimą dėl perduotų daiktų trūkumų nukreipė į tikruosius turto pardavėjus.

Bylą nagrinėję teismai pripažino, kad pirkimo–pardavimo sutartis yra apsimestinė (simuliacinė) dėl pardavėjo asmens, tačiau skirtingai nusprendė dėl kitų ieškovų reikalavimų: pirmosios instancijos teismas tenkino ieškinio reikalavimą dėl daikto trūkumų šalinimo išlaidų atlyginimo priteisimo iš atsakovų (tikrųjų pardavėjų), o apeliacinės instancijos teismas – atmetė, pritaikęs ieškinio senatį. Apeliacinės instancijos teismas ieškinio pareiškimą pirminiam atsakovui įvertino kaip ieškinio netinkamam atsakovui pareiškimą, kuris ieškinio senaties pareikšti reikalavimą atsakovams, tikriesiems turto pardavėjams, nenutraukė.

Kasacinis teismas, pažymėjęs savo formuojamą praktiką, pagal kurią reikalavimas pripažinti sandorį (ar jo dalį) apsimestiniu ir negaliojančiu yra neatsiejamai susijęs su reikalavimu pripažinti teises pagal tikrąjį (dengiamąjį) sandorį, nurodė, kad, sandoriui esant sudarytam per statytinį, reikalavimai gali būti nukreipti į tikrąją sandorio šalį tik teismui pripažinus tokį sandorį apsimestiniu. Atitinkamai reikalavimai tikrajai sandorio šaliai negali būti pareikšti anksčiau, nei reikalavimus pareiškusiai šaliai tapo žinoma apie sandorio apsimestinį pobūdį.

Sąžininga sandorio šalis, nežinojusi apie apsimestinį sandorio pobūdį, negali patirti neigiamų pasekmių dėl to, kad vėliau yra nustatoma, jog asmuo, kuriam pareikštas ieškinyje, yra tikrosios sandorio šalies statytinis, t. y. dėl to, kad reikalavimas pagal sandorį buvo pareikštas ieškovui esant suklaidintam dėl tikrosios kitos sandorio šalies tapatybės. Nėra pagrindo spręsti, kad sąžiningos sandorio šalies reikalavimas, pareikštas sandoryje šalimi nurodytam asmeniui, yra pareikštas netinkamai, kadangi tikrosios sandorio šalies pareiga atsakyti pagal pareikštus reikalavimus (ir atitinkamai statytinio pareigos pagal juos atsakyti pasibaigimas) yra neatsiejamai susijusi su apsimestinio sandorio pasekmių pritaikymu teismo sprendimu.

Sprendžiant, ar statytiniui pareikštas reikalavimas nutraukia ieškinio senaties terminą ir tikrajai sandorio šaliai, reikšminga aplinkybė yra ta, ar reikalavimus pareiškusi sandorio šalis pati dalyvavo simuliacijoje (žinojo apie sudaromo sandorio apsimestinį pobūdį).

Simuliacijoje nedalyvavusi šalis pridengiamojo (slapto) susitarimo atžvilgiu laikytina sąžiningu trečiuoju asmeniu, galinčiu panaudoti apsimitimo faktą prieš apsimestinio sandorio šalį (tikrąją sandorio šalį ir jos statytinį), todėl jos ieškinio pareiškimas statytiniui ieškinio senaties taikymo tikslais vertintinas kaip ieškinio pareiškimas įstatymų nustatyta tvarka ir nutraukia ieškinio senaties terminą ir tikrosios sandorio šalies (kuriai šiuo tikslu „atstovauja“ statytinis) atžvilgiu.

Kasacinis teismas nusprendė, kad pradinis ieškinyje ieškovų buvo pareikštas tinkamam atsakovui (asmeniui, kurį ieškovai sąžiningai laikė tikrąja sandorio šalimi), o bylos nagrinėjimo metu paaiškėjus sandorio apsimestinumo faktui šis faktas negali būti tikrosios sandorio šalies panaudotas prieš ieškovus, be kita ko, dėl to, kad reikalavimui jiems, kaip tikriesiems pardavėjams, pareikšti yra pasibaigęs ieškinio senaties terminas.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas panaikino apeliacinės instancijos teismo nutarties dalį, kuria atmetas ieškovų reikalavimas dėl daikto trūkumų šalinimo išlaidų atlyginimo priteisimo, ir šią bylos dalį grąžino iš naujo nagrinėti pirmiau nurodytam teismui.

Sutarčių teisė

Dėl pareigos išpirkti nuomotą daiktą

Ieškovė prašė teismo priteisti iš atsakovės skolą, ieškinio pagrindu nurodydama darbo drabužių nuomos ir jų priežiūros paslaugų teikimo sutarties punktą, pagal kurį atsakovė buvo įsipareigojusi sutarčiai pasibaigus išsipirkti darbo drabužius už jų likutinę vertę, tačiau šios pareigos neįvykdė.

Atsakovė priešieškiniu prašė teismo pripažinti minėtą sutarties punktą niekiniu ir negaliojančiu.

Pirmosios instancijos teismas ieškinį ir priešieškinių tenkino iš dalies; pripažino, kad priešieškiniu ginčyta sutarties nuostata prieštarauja imperatyvioms įstatymo normoms, taip pat gerai moralei, todėl ji laikoma niekine ir negaliojančia nuo sutarties sudarymo momento; priteisė ieškovei iš atsakovės nuostolių atlyginimą už negražintus darbo drabužių spintelių raktus. Apeliacinės instancijos teismas ieškinį tenkino, o priešieškinių atmetė.

Kasacinis teismas pažymėjo, kad šalys, vadovaudamosi sutarčių laisvės principu, turi teisę sudaryti mišrias sutartis, kurioms, jeigu šalys nenustato kitaip ir tai neprieštarauja sutarties esmei, kompleksiskai taikomos teisės normos, reglamentuojančios tų rūšių sutartis, kurių elementų yra tokioje sutartyje. Apžvelgiamoje byloje šalys sudarė mišrią sutartį, turinčią tiek nuomos, tiek atlygintinų paslaugų teikimo sutarčių požymių.

Kasacinio teismo taip pat nurodyta, kad pagrindinis atsakovės interesas sudarant sutartį buvo turėti individualiai darbuotojams pritaikytus darbo drabužius. Atitinkamai šalių ginčas dėl drabužių išpirkimo pasibaigus sutarčiai kvalifikuotinas kaip kilęs ne iš atlygintinų paslaugų teikimo, o iš nuomos teisinių santykių. Pagal bendrąją taisyklę, nustatytą CK 6.499 straipsnio 1 dalyje, nuomos sutarčiai pasibaigus, nuomininkas privalo gražinti nuomotojui daiktą tokios būklės, kokios gavo, atsižvelgiant į normalų nusidėvėjimą, arba sutartyje sulygtos būklės. CK 6.503 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta bendrosios taisyklės išimtis, pagal kurią įstatymai arba nuomos sutartis gali nustatyti, kad išnuomotas daiktas pereina nuomininkui nuosavybės teise pasibaigus nuomos sutarties terminui arba iki šio pabaigos, jeigu nuomininkas sumoka visą sutartyje nurodytą kainą (išperkamoji nuoma).

Kasacinis teismas konstatavo, kad įstatyme nenustatytas draudimas į mišrią sutartį, kurios objektas susijęs su darbo drabužiais, turinčią nuomos ir atlygintinų paslaugų sutarčių elementų, įtraukti sąlygą dėl nuomoto daikto išpirkimo. Šalims pasinaudojus CK 6.503 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teise ir sutartyje nustačius atsakovės pareigą išsipirkti nuomotus darbo drabužius, ši pareiga turi būti vykdoma.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas apeliacinės instancijos teismo nutartį, kuria ieškovei iš atsakovės buvo priteista skola, paliko nepakeistą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-97-469/2024

Dėl pirkėjo teisių ir pareigų perkėlimo

Ieškovas teisme ginčijo žemės ūkio paskirties žemės perleidimo (dovanojimo) sandorį kaip apsimestinį, prašė jį pripažinti pirkimo–pardavimo sutartimi ir perkelti jam pirkėjo teises ir pareigas.

Pirmosios instancijos teismo sprendimu ieškinys buvo patenkintas, tačiau apeliacinės instancijos teismas jį panaikino ir ieškinį atmetė.

Kasacinis teismas, konstatavęs pirmosios instancijos teismo padarytos išvados, kad tarp atsakovų buvo sudarytas apsimestinis dovanojimo sandoris, siekiant išvengti privalomų procedūrų, kurios yra būtinos parduodant žemės ūkio paskirties žemę, pagrįstumą, toliau pasisakė dėl apsimestinio dovanojimo sandorio pasekmių taikymo. Nurodytu aspektu kasacinis teismas pažymėjo, kad nors bylą nagrinėjant tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teisme nebuvo nustatyta tikroji ginčo žemės sklypo dalies pirkimo kaina, tačiau iš byloje esančių įrodymų ir teismų nustatytų aplinkybių visumos matyti, kad už ginčo žemės sklypo dalį turėjo būti sumokėta jo rinkos kaina. Tuo tarpu ieškovas prašo perkelti jam pirkėjo teises, įpareigojant sumokėti atsakovui mažesnę kainą.

Kasacinio teismo vertinimu, tai reiškia, kad ieškovas nesutinka, jog jam būtų taikomos tikrosios pridengto sandorio sąlygos, t. y. ieškovas nesutinka už ginčo žemės sklypą mokėti rinkos kainą.

Pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo 5 straipsnio 8 dalyje įtvirtintą teisinį reguliavimą, pirkėjo teisių ir pareigų perkėlimas reiškia, kad pirkimo–pardavimo sandoris išlieka, tik keičiasi pirkėjas, kuris privalo (iš kurio priteisiama) sumokėti žemės sklypo kainą (sumokėti kainą buvusiam pirkėjui, jei pastarasis yra atsiskaitęs su pardavėju, arba pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytais sąlygomis – pardavėjui). Taigi subjektas, siekiantis, kad jam būtų perkeltos pirkėjo teisės ir pareigos pagal pirkimo–pardavimo sandorį, negali kartu reikalauti ir pakeisti pirkimo–pardavimo sandorio sąlygas. Asmens prašymas perkelti jam daikto pirkėjo teises ir pareigas reiškia prašymą pripažinti jį daikto savininku ir prašymą priteisti iš jo (sutikimą sumokėti) to daikto kainą. Todėl, nesant asmens prašymo pripažinti jį daikto, į kurį prašoma perkelti pirkėjo teises ir pareigas, savininku arba nesant prašymo priteisti iš jo (sutikimo sumokėti) to daikto kainą, prašymas dėl pirkėjo teisių ir pareigų perkėlimo negali būti tenkinamas.

Atsižvelgdamas į tai, kad ieškovo reikalavimas dėl ginčo žemės sklypo pirkėjo teisių ir pareigų perkėlimo negali būti tenkinamas, o dovanojimo sutartimi pridengta žemės sklypų pirkimo–pardavimo sutartis buvo sudaryta pažeidžiant Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatyme nustatytą imperatyvią žemės sklypo pirkimo pirmumo teisę procedūrą, kasacinis teismas nusprendė, kad dovanojimo sutartimi atsakovų pridengta faktiškai sudaryta pirkimo–pardavimo sutartis negali būti palikta galioti, todėl taikytina restitucija natūra.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas apeliacinės instancijos teismo sprendimą atitinkamai pakeitė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-98-403/2024

Civilinio proceso teisė

Dėl atstovavimo išlaidų atlyginimo priteisimo

Ieškovas kreipėsi į teismą dėl jam padarytos žalos, patirtos taikant laikinąsias apsaugos priemones kitose civilinėse bylose, atlyginimo.

Pirmosios instancijos teismas ieškinį atmetė. Apeliacinės instancijos teismas pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

Apeliacinės instancijos teismas, spręsdamas dėl vieno iš atsakovų prašymo jo naudai iš ieškovo priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, nurodė, kad atsakovas nepateikė duomenų (pažymos, sąskaitų ir pan.), pagrindžiančių papildomų išlaidų dydžio konkrečioms teisinėms paslaugoms realumą, todėl prašymą priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą atmetė. Atsakovas teigė, kad už suteiktas atstovavimo paslaugas jam atsirado pareiga sumokėti advokatui nurodytą sumą, tačiau mokėjimo terminas buvo atidėtas.

Kasacinis teismas išaiškino, kad CPK 98 straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas šaliai, siekiančiai išlaidų advokato pagalbai byloje apmokėti atlyginimo, raštu teismui pateikti prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu aiškintinas kaip šalies pareiga teismui kartu su prašymu pateikti dokumentus, patvirtinančius, kokios atstovavimo paslaugos šaliai buvo suteiktos ir kokia yra šių paslaugų kaina. Jeigu šios išlaidos nėra apmokamos iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos, tai šių išlaidų realumui patvirtinti nurodytu terminu šalis teismui turi pateikti dokumentą, patvirtinantį jos susitarimą su advokatu dėl atstovavimo išlaidų apmokėjimo ateityje, tačiau šaliai nebūtina teismui pagrįsti atstovavimo išlaidų iki bylos išnagrinėjimo pabaigos neapmokėjimo priežasties. Tuo atveju, kai, teismui priimant galutinį sprendimą (nutartį), atstovavimo išlaidos šalies dar nėra apmokėtos, sprendžiant dėl šalies priteistino iš bylą pralaimėjusios šalies atstovavimo išlaidų atlyginimo dydžio, taikytinas koeficientas nustatomas pagal teismo sprendimo, kuriuo paskirstomos bylinėjimosi išlaidos, priėmimo datą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-7-50-313/2024

Dėl įsiteisėjusio teismo nuosprendžio, kuriuo patenkintas civilinis ieškinys, res judicata galios

Ieškovė prašė teismo priteisti solidariai iš atsakovų (keturių fizinių asmenų) nuostolių atlyginimą.

Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad tuo metu, kol buvo nagrinėjama civilinė byla, vienam iš atsakovų buvo priimtas ir įsiteisėjo apkaltinamasis teismo nuosprendis, kuriuo, be kita ko, buvo patenkintas baudžiamojame byloje pareikštas civilinis ieškinys ir šis atsakovas įpareigotas atlyginti ieškovei 575 015,38 Eur žalą, civilinę bylą nutraukė, o dėl kitų solidariųjų atsakovų atsakomybės sprendė iš esmės ir priteisė ieškovei iš jų solidariai 437 614 Eur nuostolių atlyginimą. Apeliacinės instancijos teismas pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

Viena iš atsakovių, dėl kurios byla buvo tęsiama, kasaciniame skunde argumentavo, kad jai iškelta civilinė byla turėjo būti nutraukta, kadangi ieškovės reikalaujamas žalos atlyginimas jau yra priteistas iš nuteistojo atsakovo įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu baudžiamojame byloje.

Kasacinis teismas nurodė, kad, atsižvelgiant į civilinio ieškinio baudžiamojame byloje teisinį reglamentavimą, baudžiamojame byloje nebuvo (ir negalėjo būti) sprendžiama, ar, be nuteistojo, už ieškovei padarytą žalą solidariai atsakingais gali būti pripažinti ir kiti asmenys, kurie nebuvo kaltinami nusikalstamų veikų padarymu. Pagal CK 6.14 straipsnio 3 dalį, ieškinio pareiškimas vienam iš solidariųjų bendraskolių neatima iš kreditoriaus teisės pareikšti ieškinį kitiems bendraskoliams. Taigi, vien ta aplinkybė, kad žalos atlyginimas baudžiamojame byloje priteistas tik iš vieno iš solidariųjų skolininkų, neatima iš kreditoriaus teisės reikalauti žalos atlyginimo iš kitų solidariųjų skolininkų civilinėje byloje, o teismui tokį reikalavimą nagrinėti iš esmės ir jį patenkinti.

Kasacinio teismo pažymėta, kad tai nereiškia, jog ieškovės naudai gali būti vykdomas dvigubas žalos atlyginimo išieškojimas. Teismo sprendimas yra vientisas dokumentas, jį vykdant privalu įvykdyti ne tik rezoliucinėje dalyje išdėstytą nutarimą, bet ir laikytis motyvuojamojoje dalyje pateiktą išaiškinimą. Pirmosios instancijos teismo sprendime yra aiški nuoroda, kad iš nuteistojo nuosprendžiu priteista 575 015,38 Eur suma apima nagrinėjamoje byloje prašomą priteisti žalos atlyginimo sumą, todėl šioje byloje priimti teismų procesiniai sprendimai nesudaro nepagrįstų prielaidų vykdyti dvigubą išieškojimą.

Kita vertus, siekiant išvengti vykdymo procese galinčių kilti neaiškumų, kasacinio teismo nuspręsta pirmosios instancijos teismo rezoliucinę dalį patikslinti, nurodant, kad iš solidariųjų atsakovų priteista 437 614 Eur žalos atlyginimo suma išieškotina solidariai su žalos atlyginimo suma, priteista iš nuteistojo baudžiamojame byloje.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-112-823/2024

Dėl teismo sprendimo motyvavimo, teismo pareigos kvalifikuoti ginčo santykius

Ieškovė kreipėsi į teismą su ieškiniu, prašydama iš 687 skirtingų atsakovų priteisti bendrą sumą, nurodydama, kad jos valdomoje informacinėje sistemoje įvyko techninė programinės įrangos klaida, dėl kurios atsakovai, būdami ieškovės klientai ir programėlės naudotojai, nesąžiningai interneto kriptovaliutų biržoje iš viso atliko daugybę sandorių (pavedimų).

Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad atsakovų gyvenamosios vietos yra įvairiose valstybėse, o atsakovai laikytini vartotojais, nesutiko su ieškovės nurodytu teisingumu ir ieškovės ieškinį atsisakė priimti kaip neteisingą tam teismui CPK 137 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu. Apeliacinės instancijos teismas pirmosios instancijos teismo nutarties dalį dėl ieškinio kai kuriems atsakovams priėmimo panaikino ir šios ieškinio dalies priėmimo klausimą grąžino spręsti iš naujo pirmosios instancijos teismui; kitą pirmosios instancijos teismo nutarties dalį paliko nepakeistą.

Kasacinis teismas konstatavo, kad, net teismui ir padarius išvadą, jog šalių susitarimas dėl teisingumo Lietuvos Respublikos teismuose dėl tam tikrų priežasčių yra negaliojantis, ieškinio jurisdikcijos klausimas turėjo būti sprendžiamas pagal bendrąsias taisykles, reglamentuojančias ieškinio su tarptautiniu elementu jurisdikcijos klausimus. Susitarimo dėl jurisdikcijos pripažinimas negaliojančiu savaime nereiškia, kad pareikštas ieškinys nėra teisingas atitinkamos valstybės

teismams pagal bendrąsias ieškinio su tarptautiniu elementu teisingumą reglamentuojančias Europos Sąjungos, tarptautinės ir nacionalinės proceso teisės normas.

Pirmosios instancijos teismo nutartis, kurioje yra nurodyti argumentai dėl šalių susitarimo dėl teisingumo negaliojimo, tačiau nėra įvertintas ieškinio teisingumo klausimas pagal tarptautinį teisingumą reglamentuojančias atitinkamas Europos Sąjungos, tarptautinės ir nacionalinės teisės taisykles, negali būti pripažinta atitinkančia CPK 291 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatytą reikalavimą teismui motyvuoti priimamą procesinį sprendimą. Vien atsisakymo priimti ieškinį teisinio pagrindo tokioje nutartyje nurodymas, nepaaiškinant ir nepagrindžiant jo taikymo atsižvelgiant į konkrečias bylos faktines aplinkybes, taip pat nelaikytinas tinkamu teismo pareigos motyvuoti priimamą procesinį sprendimą (nutartį) įgyvendinimu. Atsižvelgiant į tai, apeliacinės instancijos teismas turėjo pareigą tokią pirmosios instancijos teismo nutartį panaikinti dėl CPK 329 straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatyto absoliutaus jos negaliojimo pagrindo.

Pagal CPK 327 straipsnio 1 dalies 1 punktą, apeliacinės instancijos teismas negali ištaisyti pirmosios instancijos teismo padarytų klaidų, dėl kurių priimtas pirmosios instancijos teismo sprendimas laikytinas negaliojančiu dėl CPK 329 straipsnio 2 dalyje nustatytų absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų buvimo. Dėl to kasacinis teismas padarė išvadą, kad nustatytas absoliutus pirmosios instancijos teismo nutarties negaliojimo pagrindas, kurio byloje nenustatė apeliacinės instancijos teismas, lemia taip pat ir apeliacinės instancijos teismo nutarties panaikinimą dėl netinkamo proceso teisės normų, reglamentuojančių apeliacinės instancijos teismo pareigą patikrinti absoliučius sprendimo negaliojimo pagrindus, taikymo (CPK 329 straipsnio 1 dalis).

Remdamasis išdėstytais argumentais, kasacinis teismas panaikino pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų dalis, kuriomis atsisakyta priimti ieškovės ieškinį atsakovams kaip neteisingą Lietuvos Respublikos teismams, ir perdavė ieškovės ieškinio priėmimo klausimą nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui.

Kasacinis teismas, įgyvendindamas viešąją kasacijos funkciją ir pasisakydamas kitais vienodos ir nuoseklios teismų praktikos formavimui reikšmingais teisės aiškinimo ir taikymo klausimais, nurodė, kad tinkamas materialiujų teisinių santykių kvalifikavimas yra svarbus ne tik teismui siekiant teisingai išspręsti kilusį ginčą, bet ir nuo to, kaip teismas teisiškai kvalifikuoja šiuos santykius, gali priklausyti, ar teismas turi jurisdikciją nagrinėti kilusį ginčą.

Kasacinis teismas pažymėjo, kad tarp šalių kilusio ginčo santykis yra sudėtingas dėl tarpusavyje susijusių elementų, turinčių ir sutartinių, ir iš delikto kilusių aspektų, todėl siekiant tinkamai kvalifikuoti ginčo teisinį santykį būtina detaliau išsiaiškinti ir įvertinti ginčo aplinkybes. Tokiu atveju, kai ieškinio priėmimo stadijoje yra sudėtinga kvalifikuoti ginčo teisinį santykį, pirmosios instancijos teismas gali priimti ieškovo ieškinį ir aiškintis ginčui kvalifikuoti reikšmingas aplinkybes, sudarydamas galimybę dėl jų pasisakyti ieškovui ir, jeigu įmanoma, atsakovams.

Teismas, atsisakydamas priimti ieškinį dėl jurisdikcijos neturėjimo, turi būti įsitikinęs šios procesinės aplinkybės egzistavimu, o tais atvejais, kai teismas nėra tikras, ar turi jurisdikciją nagrinėti kilusį ginčą, turėtų priimti ieškinį ir jurisdikcijos klausimui reikšmingas aplinkybes tirti ir aiškintis bylos nagrinėjimo metu. Kadangi nepagrįstas ieškinio su tarptautiniu elementu nepriėmimas, konstatuojant jurisdikcijos neturėjimą, gali būti pripažįstamas ieškovo teisės į teisminę gynybą neproporcingu suvaržymu, teismai, spręsdami ieškinio priėmimo klausimą ir atsisakydami priimti ieškovo pareikštą ieškinį, privalo atsisakymą priimti ieškinį tinkamai motyvuoti. Kasacinis teismas konstatavo, kad teismai atsisakė priimti ieškovės ieškinį kaip neteisingą Lietuvos Respublikos teismams, neatlikę savarankiško ginčo teisinių santykių kvalifikavimo ir neįsitikinę jurisdikcijos nagrinėti ieškinį (ne)buvimu. Priklausomai nuo to, kaip būtų kvalifikuoti kilusio ginčo materialieji teisiniai santykiai, atitinkamai teismai turėtų įvertinti jurisdikcijos klausimą kiekvieno iš atsakovų atžvilgiu.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-77-381/2024

Nemokumo teisė

Dėl finansinio reikalavimo, kilusio iš visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu paskirtų dividendų, tvirtinimo

Pareiškėja atsakovės (bankrutuojančios bendrovės) nemokumo byloje prašė patvirtinti finansinį reikalavimą, kilusį iš atsakovės visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimais paskirtų, bet neišmokėtų dividendų. Nemokumo administratorius ir kreditorė pareiškėjos reikalavimo nepagrįstumą įrodinėjo Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 59 straipsnio 6 dalies 1 punkte įtvirtintų aplinkybių, draudžiančių akcininkams priimti sprendimus skirti ir išmokėti dividendus, buvimu.

Bylą nagrinėję teismai pareiškėjos reikalavimą pripažino pagrįstu ir patvirtino.

Kasacinis teismas konstatavo, kad byloje nustatytą aplinkybę, jog dividendų skyrimo ar išmokėjimo metu buvo pradelstų įsipareigojimų kreditoriams, galima pripažinti prezumpcija, kad dividendų skyrimas ir išmokėjimas akcininkams lėmė vėlesnį neatsiskaitymą su kreditoriais, tačiau ši įstatyme nustatyta prezumpcija suinteresuotų asmenų (dividendus gavusių akcininkų) gali būti nuginčyta. Akcinių bendrovių įstatymo 59 straipsnio 6 dalies 1 punkto pažeidimas konstatuotinas įvertinus konkrečias bylos aplinkybes, įskaitant tai, ar akcininkų sprendimo išmokėti dividendus priėmimo ir (arba) dividendų akcininkams išmokėjimo momentas lėmė kreditoriaus subjektinių teisių pažeidimą. Nustačius, kad pradelsta prievolė kreditoriui buvo įvykdyta po visuotinio akcininkų sprendimo paskirti dividendus, bet dar iki faktiškai išmokant dalį dividendų akcininkams, tokiu būdu Akcinių bendrovių įstatymo 59 straipsnio 6 dalies 1 punkte nustatytas pažeidimas laikomas pašalintu, šios normos tikslas apsaugoti kreditoriaus interesus įgyvendintas, dėl to nelieka pagrindo pripažinti, kad akcininkams dividendai buvo paskirti ir išmokėti neteisėtai.

Dėl Akcinių bendrovių įstatymo 59 straipsnio 6 dalies 1 punkto aiškinimo ir taikymo, kai visuotiniam akcininkų susirinkimui priimant sprendimus skirti dividendus bendrovė turėjo akcininkams neįvykdytų prievolių, atsiradusių iš anksčiau paskirtų, bet neišmokėtų dividendų, kasacinis teismas nurodė, kad akcininkai turi teisę reikalauti dividendų iš bendrovės kaip jos kreditoriai, todėl, neišmokėjus akcininkams paskirtų dividendų per įstatyme nustatytą terminą, tai reiškia, kad bendrovė turi pradelstų prievolių, kurių terminai yra suėję, nes akcininkas tampa bendrovės kreditoriumi ir gali kreiptis į teismą dėl dividendų išreikalavimo iš bendrovės. Aplinkybė, jog akcininkai nereikalavo priteisti dividendų teismo tvarka, nesudaro pagrindo daryti išvados, kad bendrovės prievolės akcininkams nebuvo pradelstos ir kad akcininkai netapo bendrovės kreditoriais.

Kasacinis teismas pabrėžė, kad tuo atveju, jeigu, neįvykdžiusi pradelstų įsipareigojimų akcininkams išmokėti paskelbtus dividendus, bendrovė už naujus finansinius metus vėl paskiria akcininkams dividendus, įmonės neįvykdyti įsipareigojimai akcininkams didėja ir akcininkai pretenduoja gauti savo reikalavimų patenkinimą iš įmonės turto, kaip ir kiti kreditoriai, taigi išorės kreditorių galimybės gauti savo reikalavimų patenkinimą atitinkamai mažėja. Todėl neatitiktų normos paskirties ir įmonės kreditorių interesų toks aiškinimas, kad pagal Akcinių bendrovių įstatymo 59 straipsnio 6 dalies 1 punktą negalima skirti ir išmokėti naujų dividendų tuomet, kai yra neįvykdytos pradelstos prievolės tik kitiems kreditoriams, bet ne patiems akcininkams.

Situacija, kai bendrovė laiku neišmoka paskirtų dividendų ir priima naujus sprendimus, kuriais skirsto pelną, turėtų būti vertinama kaip atitinkanti ABĮ 59 straipsnio 6 dalies 1 punkte nustatytą draudimą akcininkams priimti sprendimus dėl naujų dividendų skyrimo ir išmokėjimo, jeigu tai lemia negalėjimą atsiskaityti su kreditoriais. 2015–2017 m. atsakovė buvo neišmokėjusi ankstesniais sprendimais paskirtų dividendų dalies, todėl pripažintina, kad atsakovė turėjo pradelstų įsipareigojimų akcininkams, kurie taip pat laikytini bendrovės kreditoriais. Tokioje situacijoje atsakovės akcininkai negalėjo priimti naujų sprendimų paskirstyti pelną.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas panaikino teismų sprendimus ir priėmė naują sprendimą netenkinti pareiškėjos finansinio reikalavimo.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-99-381/2024

Vykdyimo procesas

Dėl varžytynės laimėjusio dalyvio prievolės sumokėti už varžytynėse nupirktą turtą įvykdymo termino

Pareiškėjas prašė teismo panaikinti antstolio patvarkymą pratęsti terminą sumokėti už varžytynėse įsigytą turtą.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė, nurodydamas, kad sustabdžius vykdomąją bylą sustojo ir kitų procesinių terminų skaičiavimas, todėl antstolis pagrįstai pratęsė terminą sumokėti už varžytynėse įsigytą turtą. Apeliacinės instancijos teismas, priešingai, – panaikino patvarkymą pratęsti sumokėjimo terminą, iš esmės nusprendęs, kad vykdomosios bylos sustabdymas nesustabdė varžytynių laimėtoju CPK 716 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatyto termino turto kainai sumokėti, o varžytynių laimėtojas šį terminą praleido.

Kasacinis teismas nurodė, kad CPK 716 straipsnio 2 dalies turinys aiškintinas atsižvelgiant į vykdomosios bylos sustabdymo tikslą (teleologiškai). Vykdomąją bylą sustabdžius po to, kai varžytynės įvyko, laimėjusiam varžytynės asmeniui sustoja CPK 716 straipsnyje įtvirtinti varžytynėse nupirkto turto apmokėjimo terminai, todėl neturi būti atliekami ir su varžytynių rezultatų įforminimu susiję veiksmai.

Sustabdžius vykdomąją bylą antstolio patvarkymu, net ir varžytynių laimėtoju įvykdžius prievolę per CPK 716 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytus terminus, antstolis negalėtų atlikti procesinių veiksmų, susijusių su varžytynių akto surašymu, išieškotų lėšų paskirstymu ir jų išmokėjimu išieškotojams. Todėl ir pirkėjo pareiga sumokėti už įgytą turtą neturėtų būti aiškinama atsietai nuo tokios pareigos įvykdymu sukeltamų teisinių padarinių – antstolio atliktinų veiksmų.

Remdamasis nurodytais argumentais, taip pat įvertinęs tai, kad varžytynės laimėjęs dalyvis nepraleido termino sumokėti už varžytynėse nusipirktą turtą, kasacinis teismas apeliacinės instancijos teismo nutartį panaikino ir paliko galioti pirmosios instancijos teismo nutartį.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. balandžio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1120/2024

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

Gynėjų g. 6, 01109 Vilnius

Tel. + 370 5 2 616 466

Faks. + 370 5 261 6813

El. paštas: lat@teismas.lt

www.lat.lt